

**ABSOLVENTSKÁ PRÁCE
ZÁKLADNÍ ŠKOLA BYSTRÉ, ŠKOLNÍ 24,
569 92 BYSTRÉ
9. ROČNÍK**

Intarzie z dýhy - šachovnice

Patrik Pentek

ŠKOLNÍ ROK 2021/2022

Prohlašuji, že jsem práci vypracoval samostatně a všechny použité zdroje jsem řádně citoval.
Musím poděkovat svému tatínkovi, který mi poradil, když jsem si s něčím nevěděl rady.

V Bystrém dne 11.5.2022

Obsah

Obsah.....	1
Úvod.....	2
Co je to intarzie.....	3
Vlastní práce.....	5
Závěr.....	16
Použité zdroje.....	17

Úvod

Tuto práci jsem si vybral, protože mě baví práce se dřevem. Také jsem našel doma intarzii a chtěl jsem si jí vyzkoušet vyrobit. Rozhodl jsem se pro šachovnici. Táta je truhlář a intarzii už dělal, takže jsem věděl, že se mám případně na koho obrátit, když bych si nevěděl rady.

Co je to intarzie

Intarzie je historická umělecká technika zdobení nábytku, která má své kořeny již ve starém Egyptě. Jde o zdobení plochy pomocí vkládání různě barevných dýh na dřevěný podklad, čímž vznikají motivy podle požadovaného záměru. Výsledná dekorace je opracovaná do jedné roviny a je hladká, žádná z částí plasticky nevystupuje.

S intarziemi se setkáváme na honosném historickém nábytku, jde však rovněž o uměleckou a zdobící techniku, používanou i dnes v truhlářství i řezbářství.

Vývoj intarzie

Podle historických pramenů byla technika intarzie známá již v době starého Řecka a Egypta. Šlo však o ojedinělé pokusy, největší rozmach z pohledu historie zaznamenáváme až v době rozkvětu barokního a rokokového stylu. Intarzie tehdy patřila mezi nejužívanější zdobící techniky dřeva a dřevěného nábytku.

Postupně se začaly vyvíjet osvědčené techniky a způsoby výroby intarzií, největším přínosem byl vynález stroje na řezání dýh. S využíváním dýh pro vkládání se tak postupně přestupovalo od použití tvrdých dřevin na měkké, především smrk či jedli.

V počátcích se výrobou intarzií zabývali truhláři, později vzniklo samostatné řemeslo. Dnes se oborem zabývají opět umělci truhláři společně s řezbáři. S postupem staletí se také proměňovalo použití dřevin. Zprvu se používal menší počet dostupných druhů dřeva, který postupně narůstal. Kromě běžně dostupných dřevin se začaly využívat i exotické druhy a kombinace s jinými typy materiálů, například s kovem, cínem, perletí či mosazí.

Používané dřeviny

Pro potřeby intarzie je nutné používat vysoce kvalitní dýhy co nejvyšší jakosti, bez vad, nečistot a barevných odlišností. V současné době jsou na trhu dobře dostupné jak dýhy z tradičních dřevin, tak z těch exotických. Mezi tradiční patří například dub, javor, bříza, buk, třešeň atd.. Do kategorie exotických dřevin pro výrobu dýh patří mahagon, makasar, padouk, bambus či meranti.

Samostatnou kategorií tvoří okrasné dýhy, které se používají jako pozadí ornamentu. Dělí se do několika kategorií podle použití a typu.

Základní postup výroby

Výchozím materiálem pro výrobu intarzií jsou dřevěné dýhy. Dnes se používají loupané a krájené dýhy o tloušťce nejčastěji 0,6 a 0,8 mm. V minulosti však technologie neumožňovala takový způsob přípravy dýh, proto se používaly dýhy řezané o tloušťce 3 až 8 mm.

Pro dosažení výsledného efektu se používají dýhy různých dřevin, díky čemuž se liší svým barevným odstínem. Změnu barvy lze docílit i mořením.

Výrobu předchází pečlivý návrh, sestavení modelu a eventuálně výroba kartonových šablon pro snadné přenesení na dýhy. Zásadním krokem je vyřezávání požadovaných tvarů jednotlivých dílků. K tomu se využívají různé techniky řezby: řezání nožem, ruční pilkou, elektrickou dekupírkou, laserem.

Ve chvíli, kdy jsou jednotlivé dílky z několika druhů dýhy přesně vyřezány, je třeba z nich sestavit požadovaný motiv. Sestavený obrazec se dočasně spojí pomocí papírové lepicí pásky, která umožní manipulaci s celým dílem.

Výslednou intarzii je třeba přenést na požadovaný podklad. Pro lepení je vhodné použít kliš či epoxidové lepidlo. Po nalepení se intarzie lisuje, ideální doba lisování je několik hodin. Po zaschnutí lepidla a lisování se z intarzie odstraní papírová lepicí páska a přichází fáze broušení,

dokud nebude celý povrch hladký. Poslední fází je lakování, po nanesení a zaschnutí několika vrstev laku se hotové dílo opět přebrousí jemným smirkovým papírem.

Výroba intarzií je impozantním řemeslem, kterému se věnují nejen profesionální truhláři a řezbáři, ale také amatéři. Pro výrobu intarzie toho kromě dýhy a základního truhlářského náradí není příliš potřeba.

Vlastní práce

Postup výroby

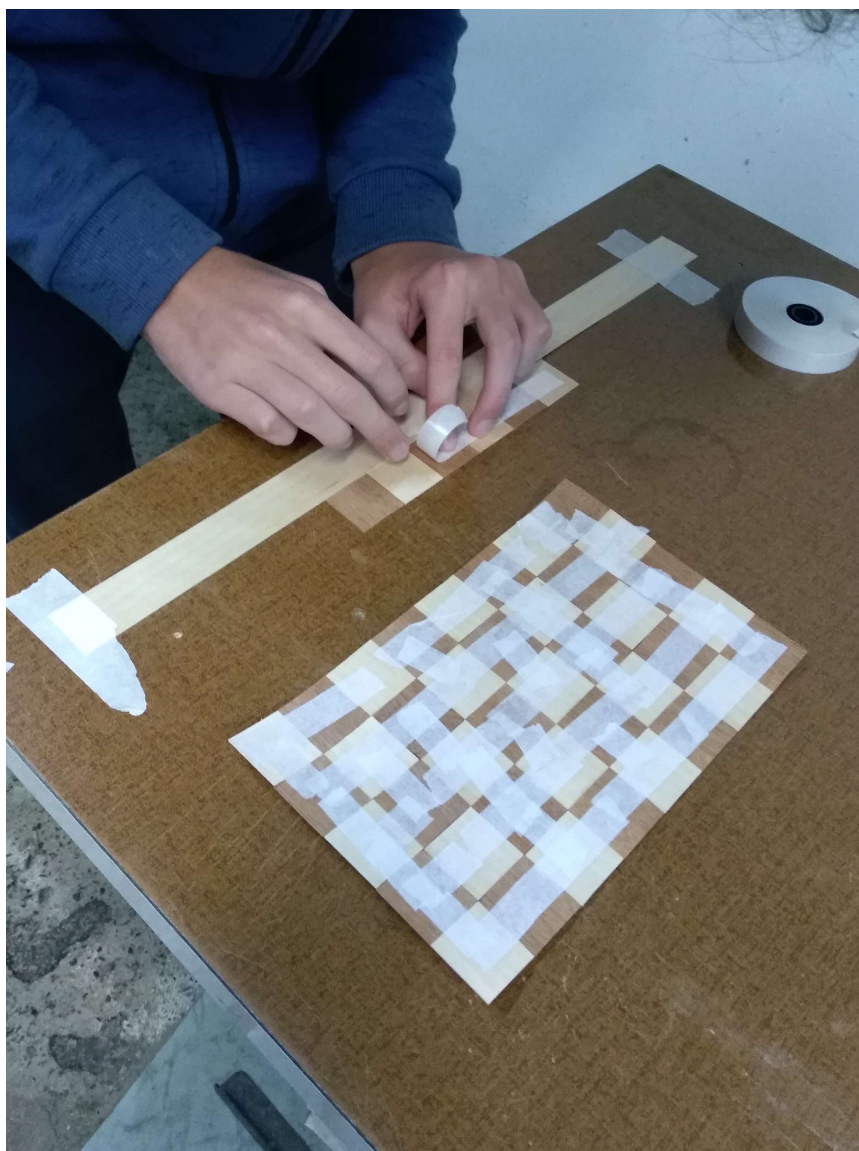
Nejprve jsem si rozmyslel rozměry a barvy šachovnice a poté jsem si sehnal dýhy zvolených barev (javor, ořech, mahagon) a desku na kterou budu dýhy lepit. Rozhodl jsem se pro rozměry čtverečků 3x3 cm a desky 30x30 cm. Když jsem měl vše promyšlené a materiály nachystané, mohl jsem se pustit do samotné výroby.

Z dýhy jsem si nařezal dostatečný počet čtverečků dvou barev (viz. Obrázek 1).



Obrázek 1: Řezání dýhy na čtverečky. Foto autor

Když jsem měl nařezané čtverečky i rámeček, začal jsem čtverečky i rámeček lepit k sobě. (viz. Obrázek 2 a Obrázek 3).



Obrázek 2: Lepení čtverečků. Foto autor



Obrázek 3: Lepení šachovnice. Foto autor

Po slepení šachovnice jsem natřel desku lepidlem, abych na ni přilepil šachovnici. (viz. Obrázek 4). Šachovnici jsem na desku přiložil stranou, na které nebyla páska. (viz. Obrázek 5).



Obrázek 4: Natírání desky lepidlem. Foto autor



Obrázek 5: Lepení levé strany šachovnice na desku. Foto autor

K desce, na kterou jsem nalepil šachovnici, jsem přiložil další dvě desky, na pravou a na levou stranu. Desky jsem uchytil do truhlářských svěrek a nechal jsem lepidlo zaschnout, aby se dýha přilepila k desce (viz. Obrázek 6).



Obrázek 6: Desky ve svěrkách. Foto autor

Šachovnici jsem pomocí houbičky potřel vodou (viz. Obrázek 7). A následně jsem škrabkou ze šachovnice seškrabal pásku (viz. Obrázek 8).



Obrázek 7: Nanášení vrstvy vody na levou stranu šachovnice. Foto autor



Obrázek 8: Seškrabování pásky škrabkou z levé strany šachovnice.
Foto autor

Smirkovým papírem jsem obrousil šachovnici do hladka (viz. Obrázek 9).



Obrázek 9: Broušení šachovnice smirkovým papírem. Foto autor

Na závěr jsem dvakrát nalakoval jak pravou i levou stranu desky, tak i všechny hrany desky (viz. Obrázek 10).



Obrázek 10: Lakování šachovnice. Foto autor

Takto vypadá hotová šachovnice (viz. Obrázek 11).



Obrázek 11: Hotová šachovnice. Foto autor

Závěr

Při výrobě intarzie je třeba dbát na přesnost, aby mezi jednotlivými dílky nevznikly velké mezery. Práce na výrobku mě hodně bavila, protože mě baví pracovat se dřevem. Výroba není jednoduchá, ale když máte trpělivost a baví vás práce se dřevem zvládnete ji i vy.

Použité zdroje

<https://www.spektrumzdravi.cz/remesla/remesla-intarzie-obrazy-vytvorene-vkladanim-drevenych-dyh> [online]. [cit. 2022-05-20].